

Consultatiedocument

Conforming Amendments ISQM en invoering begrip kantoor i.v.m. invoering NVKM

29 juli 2026

De consultatieperiode loopt tot en met 14 september 2026

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Consultatiedocument Conforming Amendments ISQM en invoering begrip kantoor i.v.m. invoering NVKM

Inhoudsopgave

1 Inleiding	2
1.1 Invoering nieuwe kwaliteitsmanagementstandaarden	2
1.2 Uitnodiging tot reactie	2
2 Toelichting op de wijzigingen	3
2.1 Verwijzingen naar SKM1 en 2	3
2.2 Invoering begrip kantoor	3
2.3 De Ontwerp Nadere Voorschriften tot wijziging van de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden	3
2.4 Intrekking NBA-handreiking 1140	3
3 Proportionaliteit	5
Bijlage Ontwerp Nadere voorschriften	6

1 Inleiding

1.1 Invoering nieuwe kwaliteitsmanagementstandaarden

Per 15 december 2022 zijn de nieuwe standaarden voor kwaliteitsmanagement van kracht geworden. ISQM 1 is de internationale standaard voor kwaliteitsmanagement en ISQM 2 regelt de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen. ISQM 1 en 2 hebben in Nederland geen rechtstreekse werking. Omdat de NBA van mening is dat deze internationale standaarden een duidelijke stap voorwaarts zijn in het kwaliteitsmanagement en ook beter aansluiten op de managementcyclus binnen accountantskantoren, heeft de NBA in 2023 een project opgestart om ISQM 1 en 2 in de beroepsregelgeving te implementeren.

Eerder heeft de NBA al de Nadere Voorschriften Kwaliteitsmanagement (NVKM), de Standaarden voor Kwaliteitsmanagement (SKM) 1, 2 en 3N en de Verordening Accountantsorganisaties 2025 uitgebracht om de ISQM-standaarden in Nederland in te voeren. Omdat gedurende de overgangsperiode van 1-1-2025 tot 1-1-2027 de controle en overige standaarden moeten worden toegepast door zowel kantoren die de NVKS toepassen als kantoren die de NVKM/SKM toepassen, zijn de verwijzingen in de Standaarden zowel mogelijk neutraal gemaakt. Nu per 1 januari 2027 alle kantoren NVKM/SKM zullen toepassen, worden de verwijzingen die in de internationale standaarden naar ISQM worden gemaakt, ook in Nederland concreet naar SKM gemaakt. Daarnaast zal het nieuwe begrippenkader in de Standaarden tot uitdrukking komen, waardoor het begrip accountantseenheid niet meer wordt gehanteerd. In plaats daarvan wordt het begrip kantoor gebruikt.

1.2 Uitnodiging tot reactie

Je kunt reageren op:

- de voorstellen tot aanpassingen aan de Standaarden in verband met de verwijzingen naar SKM;
- de voorstellen tot aanpassing van de Standaarden aan het begrip kantoor.

Alle reacties die de NBA ontvangt, worden beoordeeld en afgewogen.

Je kunt je reactie op deze evaluatie en de voorstellen van het College voor beroepsreglementering tot en met **14 september 2026** indienen via consultaties@nba.nl.

2 Toelichting op de wijzigingen

2.1 Verwijzingen naar SKM1 en 2

De voorgestelde wijzigingen zijn technisch van aard. Daar waar in de internationale standaarden wordt verwezen naar specifieke bepalingen in ISQM, wordt voorgesteld in de Standaarden een overeenkomstige verwijzing naar SKM1 of 2 op te nemen. De IAASB heeft bij de invoering van ISQM1 en ISQM2 de 'conforming amendments' in twee series gesplitst, de eerste zag op aanpassingen aan de ISAs 200-810 en de tweede zag op aanpassingen aan de overige standaarden. In deze consultatie heeft NBA die uitwerking gevolgd.

Bij dit consultatiedocument zijn twee bijlagen gevoegd met daarin de aanpassingen in de internationale standaarden, en de voorgestelde aanpassingen aan de Standaarden. Met de conforming amendments van IAASB zijn ook diverse bepalingen aangepast, zonder dat daarbij een ISQM verwijzing werd ingevoerd of aangepast. Deze aanpassingen zijn al in 2024 doorgevoerd. Daarom zijn die aanpassingen nu niet in de bijlagen opgenomen.

Zie:

[Consultatie Conforming Amendments aan de controlestandaarden](#); en
[Consultatie Conforming Amendments aan de andere Standaarden](#)

2.2 Invoering begrip kantoor

Bij de invoering van de NVKM heeft de NBA het begrippenkader vereenvoudigd. In de NVKM staat het kantoor centraal, en worden de accountantsorganisatie en de accountantsafdeling gezien als een bijzondere vorm van een kantoor. Voor de accountantsorganisatie (een Wta-vergunninghouder ten aanzien van de uitvoering van een wettelijke controle en, op termijn, wettelijk verplichte assurance bij duurzaamheidsrapportering) geldt aanvullend ook de Wta, de Bta en de VAO2025. Voor de accountantsafdeling geldt SKM3N niet.

Door het centraal stellen van het begrip kantoor, zijn de begrippen accountantseenheid en accountantspraktijk, zoals die in de Standaarden werden gebruikt, niet meer noodzakelijk. Deze aanpassing wordt doorgevoerd door de verschillende wijzen waarop de begrippen accountantseenheid en accountantspraktijk worden gebruikt, telkens te vervangen. Hiertoe is in alle Standaarden gezocht naar de termen 'accountantseenheid' en 'accountantspraktijk' en de daarvan afgeleide vormen. Deze zijn beoordeeld, met inbegrip van de context en in het tekstvoorstel in de bijlage zijn de voorgestelde aanpassingen opgenomen om het begrip 'kantoor' juist in de Standaarden in te voegen.

2.3 De Ontwerp Nadere Voorschriften tot wijziging van de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden

In de bijlage is het Ontwerp van de Nadere voorschriften tot wijziging van de NV COS opgenomen. In artikel I zullen de wijzigingen aan de controlestandaarden worden opgenomen zoals die in paragraaf 2.1 zijn toegelicht, in artikel II zullen de wijzigingen aan de overige standaarden worden opgenomen die in diezelfde paragraaf zijn toegelicht.

Artikel III bevat de voorstellen tot aanpassing van de Standaarden aan de nieuwe begrippen.

2.4 Intrekking NBA-handreiking 1140

In NBA-handreiking 1140 *De NVKS in vraag en antwoord* zijn diverse vragen beantwoord om daarmee uitleg te geven over de praktische toepassing van de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS). Nu de NVKS, onder het overgangsrecht dat is opgenomen in de NVKM,

slechts tot en met 31 december 2026 toepasbaar is, is de NBA voornemens om deze handreiking per 31 december 2026 in te trekken.

De NBA zal monitoren of er een aanleiding bestaat om voor specifieke vragen over de NVKM/SKM verdere guidance uit te brengen. Het College voor Beroepsreglementering zou op basis hiervan eventueel een project voor een nieuwe handreiking kunnen opstarten.

3 Proportionaliteit

Op grond van artikel 19, vierde lid van de Wet op het accountantsberoep, is de NBA gehouden om bij het opstellen van Nadere voorschriften de proportionaliteit in acht te nemen. Dat wil zeggen dat de NBA geen voorschriften mag vaststellen die verder gaan dan met het doel van de regelgeving is beoogd en dat deze voorschriften niet beperkend mogen zijn voor de marktwerking.

Het achterliggende doel van de aanpassingen is het verbeteren van de aansluiting tussen de kwaliteitsmanagementstandaarden en de controle- en overige standaarden. Dit vereenvoudigt de toepassing van de Standaarden en volgt op de eerdere invoering van de nieuwe kwaliteitsmanagementstandaarden in Nederland.

Voor de NBA vormen de internationale standaarden het uitgangspunt. Met de invoering van deze internationale standaarden in de regelgeving van de NBA, passen accountants in Nederland een wereldwijd geaccepteerde en toegepaste norm toe. Dat is een voldoende rechtvaardiging van de evenredigheid van invoering van deze internationale standaarden in de regelgeving van de NBA.

Nu deze normen gelden voor alle accountants, en de specifieke vereisten alleen afhangen van de aard van de opdracht, zijn de voorschriften naar het oordeel van de NBA niet beperkend voor de marktwerking.

Bijlage Ontwerp Nadere voorschriften

Ontwerp van Nadere voorschriften van [datum] houdende regels tot wijziging van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden

Het bestuur van de Nederlandse beroepsorganisatie van accountants;

Overwegende dat het noodzakelijk is om in de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden de samenhang met de Standaarden voor Kwaliteitsmanagement te verbeteren door het invoegen van specifieke verwijzingen en het uniformeren van gehanteerde begrippen;

Gelet op artikel 22, tweede lid van de Wet op het accountantsberoep en artikel 24 van de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA);

Stelt de volgende nadere voorschriften vast:

Artikel I

<<<Hier worden de aanpassingen opgenomen van de nu voorliggende consultatie van de conforming amendments aan de controle standaarden>>>

Artikel II

<<<Hier worden de aanpassingen opgenomen van de nu voorliggende consultatie van de conforming amendments aan de andere standaarden>>>

Artikel III

A

In paragraaf 8 van Standaard 000N wordt in de definitie van *onafhankelijkheid* het begrip 'accountantseenheid' vervangen door 'kantoor'.

B

In de paragrafen 13, onderdeel d., A19, A27, A30 van Standaard 200 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

C

In paragraaf A1 van Standaard 210 worden de woorden 'de accountantseenheid' vervangen door 'het kantoor'.

D

In de paragrafen 2, 3, 4, 9, 12, onderdelen a., c., f., h. l. en m., 13, 14, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 30, 35, 37, 38, 39, 40, A2, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A11, A13, A18, A22, A23, A24, A25, A28, A29, A31, A32,

A33, A36, A40, A41, A42, A43, A45, A46, A51, A52, A56, A57, A59, A60, A64, A66, A67, A69, A70, A71, A73, A75, A76, A77, A78, A81, A82, A88, A89, A92, A93, A94, A99, A100, A101, A103, A107, A109, A110, A111, A112, A113, A116, A118 en A119 en de bijbehorende kopjes van Standaard 220 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

E

Paragraaf 12, onderdeel e. van Standaard 220 wordt vervangen door '*kantoor – kantoor als bedoeld in artikel 1 van de Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement (Zie Par A26)*'.

F

In paragraaf A1 van Standaard 220 wordt het woord 'accountantseenheid' vervangen door 'kantoor'.

G

In paragraaf A7 van Standaard 220 worden de woorden 'een accountantseenheid' vervangen door 'een kantoor'.

H

In paragraaf A13 van Standaard 220 worden de woorden 'een kleinere accountantseenheid' vervangen door 'een kleiner kantoor'. Tevens worden de woorden 'deze accountantseenheid' vervangen door 'dit kantoor' en worden het woord 'accountantseenheidbreed' vervangen door 'kantoorbreed'.

I

In paragraaf A17 van Standaard 220 worden de woorden 'accountantseenheid die' telkens vervangen door 'kantoor dat' en de woorden 'andere accountantseenheid' telkens vervangen door 'ander kantoor'.

J

In paragrafen A23, A24 en A65 van Standaard 220 worden de woorden 'een andere accountantseenheid' telkens vervangen door 'een ander kantoor' en worden de woorden 'de andere accountantseenheid' telkens vervangen door 'het andere kantoor'.

K

In paragraaf A75 van Standaard 220 worden de woorden 'de hele accountantseenheid' vervangen door 'het hele kantoor'.

L

In de paragrafen 3, 6, A21 en A23 van Standaard 230 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

M

In de paragrafen A22 en A33 van Standaard 250 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

N

In de paragrafen 17 en A31 van Standaard 260 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

O

In paragraaf A10 van Standaard 260 worden de woorden 'een accountantseenheid' vervangen door 'een kantoor'.

P

In paragraaf A32 van Standaard 260 worden de woorden 'de eenheid' vervangen door 'het kantoor'.

Q

In paragraaf A24 en in de bijlage van Standaard 300 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

R

In paragraaf A5 en A30 van Standaard 500 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

S

In de paragrafen 4 en A2 van Standaard 510 worden de woorden 'een andere accountantseenheid' vervangen door 'een ander kantoor'.

T

In paragraaf A2 van Standaard 510 wordt het woord 'accountantseenheid' telkens vervangen door 'kantoor'.

U

In paragraaf 3 van Standaard 600 worden de woorden 'een andere accountantseenheid' vervangen door 'een ander kantoor'.

V

In de paragrafen 11, 26, 53, A21, A30, A43, A56, A61, A62, A65, A66, A69, A72, A74, A79, A146, A157, A169, A171, A172 en A178 van Standaard 600 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

W

In paragraaf A21 van Standaard 600 worden de woorden 'een accountantseenheid' telkens vervangen door 'een kantoor'.

X

In de paragrafen A43 en A65 van Standaard 600 worden de woorden 'dezelfde accountantseenheid' telkens vervangen door 'hetzelfde kantoor'.

Y

In de paragrafen A62, A74 en A79 van Standaard 600 worden de woorden 'een andere accountantseenheid' telkens vervangen door 'een ander kantoor'.

Z

In paragraaf A14 van Standaard 610 worden de woorden 'de accountantseenheid' vervangen door 'het kantoor'.

AA

In de paragrafen 6 en A26 van Standaard 620 worden de woorden 'de eenheid van de accountant' vervangen door 'het kantoor'.

BB

In de paragrafen 8, A10, A11, A12, A13, A15, A26 en de bijbehorende kopjes van Standaard 620 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

CC

In paragraaf A11 van Standaard 620 worden de woorden 'die accountantseenheid' vervangen door 'dat kantoor'.

DD

In de paragrafen 45A, A61 en A64 van Standaard 700 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

EE

In de paragrafen A14, A15 en A45 van Standaard 701 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

FF

In paragraaf A24 van Standaard 720 worden de woorden 'de accountantseenheid' vervangen door 'het kantoor'.

GG

In de paragrafen 4, 17, 25, 26, 27, 28, A3, A4, A5, A22, A27, A28, A29, A30, A31, A32, A98 en A151 van Standaard 2400 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

HH

In paragraaf 28 van Standaard 2400 worden de woorden 'een accountantseenheid' vervangen door 'een kantoor'.

II

In paragraaf A138 van Standaard 2400 worden de woorden 'de eenheid van de accountant' vervangen door 'het kantoor'.

JJ

In de paragrafen 3 en 31 van Standaard 3000A worden de woorden 'een accountantseenheid die' telkens vervangen door 'een kantoor dat'.

KK

In de paragrafen 12, onderdeel e., 21, 23, 31, 33, 34, 35, 36, 69, A60, A61, A63, A64, A65, A66, A69, A74, A75, A83, A121, A124, A125, A199 en de relevante tussenkopjes van Standaard 3000A worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

LL

Paragraaf 12, onderdeel j. van Standaard 3000A wordt vervangen door 'kantoor – kantoor als bedoeld in artikel 1 van de Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement'.

MM

In de paragrafen A124 en A184 van Standaard 3000A worden de woorden 'de eenheid van de accountant' telkens vervangen door 'het kantoor'.

NN

In de paragrafen A124 en A147 van Standaard 3000A worden de woorden 'een accountantseenheid' telkens vervangen door 'een kantoor'.

OO

In paragraaf A126 van Standaard 3000A worden de woorden 'die accountantseenheid' vervangen door 'dat kantoor'.

PP

In paragraaf A204 van Standaard 3000A worden de woorden 'de accountantseenheid die' vervangen door 'het kantoor dat'.

QQ

In de paragrafen 3 en 31 van Standaard 3000D worden de woorden 'een accountantseenheid die' telkens vervangen door 'een kantoor dat'.

RR

Paragraaf 12, onderdeel j. van Standaard 3000D wordt vervangen door 'kantoor – kantoor als bedoeld in artikel 1 van de Nadere voorschriften kwaliteitsmanagement'.

SS

In de paragrafen 21, 23, 31, 33, 34, 35, 36, 69, A60, A61, A63, A64, A65, A66, A69, A74, A75, A83, A121, A124, A125, A199 en de relevante tussenkopjes van Standaard 3000D worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

TT

In de paragrafen A124 en A184 van Standaard 3000D worden de woorden 'de eenheid van de accountant' telkens vervangen door 'het kantoor'

UU

In de paragrafen A124 en A147 van Standaard 3000D worden de woorden 'een accountantseenheid' telkens vervangen door 'een kantoor'.

VV

In paragraaf A126 van Standaard 3000D worden de woorden 'die accountantseenheid' vervangen door 'dat kantoor'.

WW

In paragraaf A204 van Standaard 3000D worden de woorden 'de accountantseenheid die' vervangen door 'het kantoor dat'.

XX

In paragraaf 6 van Standaard 3402 worden de woorden 'een accountantseenheid die' vervangen door 'een kantoor dat'.

YY

In de paragrafen 53 en A46 van Standaard 3402 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

ZZ

In paragraaf 10 van Standaard 3410 worden de woorden 'een accountantseenheid die' vervangen door 'een kantoor dat'.

AAA

In de paragrafen 67, 75, A128 en A144 van Standaard 3410 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

BBB

In paragraaf A144 van Standaard 3410 worden de woorden 'de eenheid van de accountant' vervangen door 'het kantoor'.

CCC

In paragraaf 8 van Standaard 3420 worden de woorden 'een accountantseenheid die' vervangen door 'een kantoor dat'.

DDD

In paragraaf 35 van Standaard 3420 worden de woorden 'de accountantseenheid' vervangen door 'het kantoor'.

EEE

In paragraaf A117 van Standaard 3810N worden de woorden 'andere accountantseenheid' vervangen door 'ander kantoor'.

FFF

In paragraaf 7 van Standaard 3850N worden de woorden 'een accountantseenheid die' vervangen door 'een kantoor dat'.

GGG

In paragraaf 41 van Standaard 3850N wordt het woord 'accountantseenheid' vervangen door 'kantoor'.

HHH

In de paragrafen 62 en A23 van Standaard 3850N worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

III

In de paragrafen 17, 19, 29, 31, 32, 34, 35, 77 en A28 van Standaard 3950N worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

JJJ

In paragraaf 29 van Standaard 3950N worden de woorden 'een accountantseenheid' telkens vervangen door 'een kantoor'.

KKK

In de paragrafen 3, 13, 19, 23, 26, 30, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A20, A24, A25, A26, A47 en A55 van Standaard 4400 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

LLL

In paragraaf 3 van Standaard 4400 worden de woorden 'een accountantseenheid' vervangen door 'een kantoor'.

MMM

In paragraaf 4 van Standaard 4410 worden de woorden 'een accountantseenheid' vervangen door 'een kantoor'.

NNN

In de paragrafen 4, 17, 23, 26, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A26, A30, A31 van Standaard 4410 worden de woorden 'de accountantseenheid' telkens vervangen door 'het kantoor'.

OOO

In paragraaf A3D van Standaard 4410 worden de woorden 'één accountantseenheid' vervangen door 'één kantoor'.

PPP

In paragraaf A26 van Standaard 4410 worden de woorden 'een kleine accountantseenheid' vervangen door 'een klein kantoor'.

QQQ

In paragraaf A32 van Standaarden 4410 worden de woorden 'datde accountantseenheid' vervangen door 'dat het kantoor'.

RRR

In de paragrafen A3, A5, A18, A48 en A101 van Standaard 220 wordt het woord 'accountantseenheden' vervangen door 'kantoren'.

SSS

In paragraaf A65 van Standaard 600 wordt het woord 'accountantseenheden' vervangen door 'kantoren'.

TTT

In de paragrafen 4, 28 en A3 van Standaard 2400 wordt het woord 'accountantseenheden' telkens vervangen door 'kantoren'.

UUU

In de paragrafen 35, A26, A60, A61 en A205 van Standaard 3000A wordt het woord 'accountantseenheden' telkens vervangen door 'kantoren'.

VVV

In de paragrafen 35, A26, A60, A61 en A205 van Standaard 3000D wordt het woord 'accountantseenheden' telkens vervangen door 'kantoren'.

WWW

In paragraaf A129 van Standaard 3410 wordt het woord 'accountantseenheden' vervangen door 'kantoren'.

XXX

In paragraaf 34 van Standaard 3950N wordt het woord 'accountantseenheden' vervangen door 'kantoren'.

YYY

In paragraaf A5 van Standaard 4400 wordt het woord 'accountantspraktijken' vervangen door 'kantoren'.

ZZZ

In paragraaf A8 van Standaard 4410 wordt het woord 'accountantspraktijken' vervangen door 'kantoren'.

AAAA

In paragraaf 27 van Standaard 3400 wordt het woord 'accountantspraktijk' vervangen door 'kantoor'.

BBBB

In paragraaf 10 van Standaard 5500N wordt het woord 'accountantspraktijk' vervangen door 'kantoor'.

ARTIKEL IV

Deze nadere voorschriften treden in werking op de dag na publicatie in de Staatscourant en zijn van toepassing voor werkzaamheden met betrekking tot boekjaren die aanvangen op of na 15 december 2026.

Toelichting

Met deze wijzigingen van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden worden de Standaarden aangepast aan de Nadere Voorschriften Kwaliteitsmanagement (NVKM). De NVKM zijn getrapd ingevoerd, per 1 januari 2027 is de toepassing van de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen niet meer toegestaan. Daardoor kunnen nu de begrippen 'accountantseenheid' en 'accountantspraktijk' worden vervangen door 'kantoor' en kunnen de specifieke verwijzingen naar de SKM-bepalingen worden ingevoegd.

Met deze aanpassing worden geen nieuwe normen gesteld, wel wordt de koppeling tussen de Standaarden en de Standaarden voor Kwaliteitsmanagement beter zichtbaar gemaakt.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl